

страхування, обмежуючи можливості фінансування соціальних програм. Тому проблема підвищення ефективності соціальних видатків держави та визначення пріоритетів розвитку соціальної сфери набуває особливого значення.

Питання формування соціально-орієнтованої економіки та фінансування соціальної сфери впродовж тривалого часу привертають увагу провідних науковців світу. Серед вітчизняних економістів різні аспекти розвитку соціальної сфери та її окремих складових досліджувались у роботах В. Гейця [1], О. Грішної [2], Г. Герасименко [3], М. Карліна [4], Е. Лібанової [5], О. Макарової [6], В. Новікова [7], Л. Черенко [8] та багатьох інших науковців.

Ефективність соціальної політики та рівень соціального захисту населення безпосередньо залежать від оптимального фінансового забезпечення, що являє собою інструмент розподілу та перерозподілу виробленого в суспільстві національного продукту. Сучасні механізми фінансування соціальних видатків базуються на низці джерел, серед яких: бюджетні асигнування, кошти юридичних і фізичних осіб, ресурси страхових фондів, сформовані за рахунок страхових відрахувань застрахованих осіб і роботодавців, донорські кошти (спонсорство, благодійні організації та фонди, міжнародні донорські установи), кредитування. Однак реалізація ринкових реформ в Україні не супроводжувалася значною диверсифікацією джерел

фінансування соціальних програм і політик, відповідно бюджетне фінансування залишається основним джерелом забезпечення соціальної сфери.

Попри значний обсяг соціальних видатків бюджету та позабюджетних фондів, соціальні потреби найбільш вразливих категорій населення не задовольняються достатньою мірою, якість соціальних послуг в Україні досі залишається відносно низькою, а кінцевий розмір соціальних виплат, що надходять до одержувачів, не убезпечує їх від ризиків бідності та соціального виключення. Серед причин низької ефективності соціальних видатків – недосконалість та непрозора система фінансового забезпечення соціальної сфери, що породжує розпорощення фінансових ресурсів і створює передумови для їх нецільового використання; дублювання функцій управління галузями між різними міністерствами та розірваність управління на різних рівнях влади; непрозорість формування міжбюджетних відносин через відсутність нормативів фінансової забезпеченості по відповідних галузях, або вартісних стандартів надання соціальних послуг [7, с. 127]; повільне і непослідовне втілення програмно-цільового методу в бюджетному процесі; недостатній рівень упровадження інноваційних інструментів фінансового забезпечення розвитку соціальної сфери; фактична відсутність ефективного контролю, аудиту та системи оцінки діяльності установ соціальної сфери та ефективності витрачання видатків на їх утримання [3, с. 60].

Література

1. Геець В. М. Социогуманитарные составляющие перспектив перехода к социально ориентированной экономике в Украине / В. М. Геець // Экономика Украины. – 2000. – № 1. – С. 4-11.
2. Грішнова О. А. Людський капітал : формування в системі освіти і професійної підготовки / О. А. Грішнова. – К. : Знання ЮКОО, 2001. – 136 с.
3. Герасименко Г. В. Регіональні особливості реалізації соціальних функцій місцевих бюджетів в Україні / Г. В. Герасименко // Демографія та соціальна економіка. – 2012. – № 2. – С. 53-62.
4. Карлін М. І. Бюджетна система України : навч. посіб. / М. І. Карлін. – К.: Знання, 2008. – 428 с. – (Серія «Вища освіта XXI століття»).
5. Лібанова Е. М. Стратегічні пріоритети соціальної політики України на початку XXI століття / Е. М. Лібанова // Демографія та соціальна економіка. – 2008. – № 1. – С. 9-22.
6. Макарова О. В. Демографічна політика: сучасні реалії та перспективи / О. В. Макарова // Демографія та соціальна економіка. – 2007. – № 1. – С. 3-11.
7. Новиков В. Н. Совершенствование финансирования социальной инфраструктуры на основе новых бюджетных технологий / В. Н. Новиков // Демографія та соціальна економіка. – 2014. – № 1 (21). – С. 121-132.
8. Черенко Л. М. Оцінка впливу державної соціальної підтримки на нерівність та бідність населення / Л. М. Черенко // Демографія та соціальна економіка. – 2011. – № 2. – С. 16.

УДК 336.221.4

РОЛЬ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СОЦІАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Прокопович А. – ст. 4 курсу, гр. Фвн – 42

Науковий керівник – к.е.н., доцент Мацедонська Н.В.

Вінницький навчально – науковий інститут економіки THEU

Одним з головних завдань будь-якої демократичної держави в умовах сьогодення є забезпечення соціальної безпеки національної економіки. Не винятком тут є і Україна, для якої це завдання набуває ключового значення у зв'язку з переходом на європейські стандарти.

На практиці забезпечення соціальної безпеки національної економіки в будь-якій країні реалізується за допомогою спеціальної системи, яка включає в себе

відповідальні за цю функцію органи державної влади, відповідну нормативну базу, об'єкти впливу (суспільно-економічні та політичні відносини, економічна діяльність держави і населення, тощо) та фактори зовнішнього і внутрішнього середовища, які супроводжують її безпосереднє функціонування.

Сутність економічної безпеки будь-якої системи визначається її здатністю та можливістю протистояти загрозам і небезпекам, що перешкоджають виконанню

її місії. Зазвичай у всіх підручниках з макроекономіки метою макроекономічного розвитку визначається забезпечення економічного зростання, зайнятості населення та стабільності грошової системи. Тільки усі науковці і політики забувають про головну, природну незазначеність економіки - підвищення рівня та якості життя населення.

Безпека як система корінних, типових властивостей будь-якої країни втілює в собі усі сфери різних галузей життєдіяльності й розвитку людини, суспільства, держави і природи. В цілому, безпеку можна визначати як якісну характеристику об'єкта (системи), здатність об'єкта до існування і розвитку та його захищеність від внутрішніх та зовнішніх загроз. Місце, роль та пріоритет кожного елементів безпеки визначаються обставинами, що реально складаються на певний період часу всередині й зовні об'єкта. Зі зміною ситуації життєво важливого значення об'єктивно можуть набувати різні її властивості.

Всі фактори, що чинять вплив на систему забезпечення соціальної безпеки національної економіки є тісно взаємопов'язані між собою та мають стійкі казуальні зв'язки. Ключовим серед них, на нашу думку, є податкова система, оскільки саме від неї значною мірою залежать результуючі показники більшості факторів з представленого переліку. Так від чіткості та ефективності податкової системи країни прямо залежать такі фактори впливу на систему забезпечення соціальної безпеки національної економіки, як: рівень життя, соціальна стабільність, рівень людського розвитку, демографічна ситуація, розвиток середнього класу, рівень бідності населення, рівень тінізації національної економіки, стабільність фінансової сфери, рівень розвитку галузей національної економіки, торговельний баланс держави, рівень інфляції, рівень бюджетного дефіциту (профіциту), інвестиційна привабливість національної економіки [1]. Всі інші фактори з наведеного нами переліку відчують на собі лиш опосередкований вплив податкової системи, але він все одно вагомо впливає на їх

результуючі значення. Цей вплив здійснюється в основному через існуючі між переліченими факторами причинно-наслідкові взаємозв'язки та в залежності від них може мати різну силу.

Фактично, можна відзначити, що загальна роль податкової системи у формуванні середовища функціонування системи забезпечення соціальної безпеки національної економіки, яка діє на неї шляхом прямого впливу на його фактори, та визначенні результуючих показників її функціональної діяльності, зводиться до наступного:

- забезпечення формування дохідної частини державного бюджету, що визначить показники таких факторів як рівень бюджетного дефіциту (профіциту) та стабільність фінансової сфери;

- виконання стимулюючої та регулюючої функції, що визначає такі фактори як рівень життя, соціальна стабільність, рівень людського розвитку, демографічна ситуація, рівень бідності населення, рівень розвитку галузей національної економіки, торговельний баланс держави, рівень інфляції;

- створення сприятливих умов для ведення бізнесу та залучення інвестицій, що забезпечить позитивний вплив факторів розвиток середнього класу, рівень тінізації національної економіки, інвестиційна привабливість національної економіки і навпаки [2].

Отже, податкова система в сучасних умовах є ключовим фактором зовнішнього середовища, від впливу якого прямо залежить рівень ефективності функціонування системи забезпечення соціальної безпеки національної економіки. Враховуючи це можна констатувати, що першочерговим заходом на шляху побудови в Україні дієвої системи забезпечення соціальної безпеки національної економіки європейського типу має стати формування високоєфективної та прозорої податкової системи. Остання має бути максимально ефективною й простою та повністю відповідати передовим світовим і європейським стандартам.

Література

1. Чуйко З.Д. Фактори забезпечення національної безпеки України в контексті євроінтеграції // З.Д. Чуйко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://archive.nbuv.gov.ua>
2. Терехов Є.М. Економічна безпека України в контексті впливу на неї глобалізаційних факторів / Є.М. Терехов // Інноваційна економіка. – 2012. – № 11. – С. 302-308.

УДК 336.025

ЗАГРОЗИ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ ТА ШЛЯХИ ЇХ УСУНЕННЯ

Павловська Т. – ст. 4 курсу, гр. Фвн - 42

Науковий керівник – к.е.н., доцент Мацедонська Н.В.

Вінницький навчально – науковий інститут економіки THEU

Найважливішою складовою економічної безпеки держави є фінансова безпека. Без забезпечення фінансової безпеки держави на всіх рівнях управління неможливо вирішити економічні проблеми, що стоять перед країною, регіоном та підприємством. Це завдання набуває особливої пріоритетності в умовах нестабільності та фінансової кризи, а також складної воєнно - політичної ситуації, в якій опинилася наша держава.

В умовах глобалізації фінансова безпека держави набуває нових якостей: вона стає більш хиткою,

оскільки створюються передумови для залучення додаткових коштів в економіку за рахунок зовнішніх запозичень, перетікання банківського капіталу, інтернаціоналізації фінансової системи.

Проблеми фінансової та економічної безпеки дедалі частіше досліджують вітчизняні та закордонні науковці. Проблематика фінансової безпеки держави стала предметом дослідження таких учених, як Барановський О.І., Вашай Ю., Венцовський Д.Ю., Винниченко Н. В., Кравчук Н.Я., Луцик-Дубова Т.О., Смоквіна Г.А., Терехов Є.М. тощо.